

Русакова К. О.

ORCID: 0000-0002-9881-9035

*аспірантка кафедри порівняльної філології східних
та англомовних країн*

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

Ліліна В. І.

ORCID:0000-0001-9089-5159

*доктор філологічних наук, професор,
завідувачка кафедри порівняльної філології східних
та англомовних країн*

*Дніпровський національний університет імені Олеся Гончара
м. Дніпро, Україна*

СЕМАНТИКА ВИСЛОВУ 落葉歸根 В ОДНОІМЕННОМУ АВТОБІОГРАФІЧНОМУ ТВОРІ АДЕЛІН ЄН МА

Ключові слова: біографія, транскультура, жіноча проза, ідентичність, переклад.

Автобіографічний твір “落葉歸根” (“Опале листя повертається до коренів”) авторства китайсько-американської письменниці Аделін Єн Ма був виданий у 1999 році в місті Тайбеї, столиці Китайської Республіки. Цей твір не був написаний китайською “з чистого аркуша”, а є авторським перекладом з англійської. Автобіографія “Falling Leaves: The True Story of an Unwanted Chinese Daughter” (“Опале листя: правдива історія небажаної китайської доньки”), яка стала основою для китайського перекладу, побачила світ у 1997 році у США [1].

Обидва твори становлять значну цінність для літературознавчого аналізу та стають об’єктом глибоких, хоч і поодиноких, досліджень. Одним із полемічних у науковому колі питань є особливість семантики вислову 落葉歸根 (опале листя повертається до коренів), який став не лише назвою, а й своєрідним лейтмотивом автобіографічного твору письменниці.

Слід зазначити, що 落葉歸根 є ідіоматичним виразом (чен’юй), який походить із відомої збірки буддійських текстів “景德傳燈錄” (“Записи про передачу світла”), написаної в 1004 році ченцем на ім’я Даоюань (釋道原). Згідно з оригінальним текстом, цей вислів належить шостому й останньому патріарху китайського чань-буддизму на ім’я Хуейнен

(慧能, 638–713): “葉落歸根, 來時無口” (“Листя опадає [і] повертається [до] коренів, [у] повернення час не має рота”) [4]. Цей глибокий метафоричний вислів (особливо друга його частина) набув різних інтерпретацій серед науковців. Загалом, 葉落歸根 (опале листя повертається до коренів) позначає циклічність життя всього живого: усе, що має початок, неминуче має і кінець. Згодом вираз став ідіомою і використовується найчастіше щодо людей, які довго мешкали за кордоном, але згодом повернулися на батьківщину.

Для Аделін Єн Ма вислів 葉落歸根 (опале листя повертається до коренів) також має глибоко метафоричне значення. Використаний як назва твору та двічі повторюваний у його тексті, він означає для письменниці значно більше, ніж просто бажання фізично повернутися до материкового Китаю – місця, де вона народилася [3]. Літературознавиця Тан Фан пропонує варіант пояснення семантики виразу, пов’язуючи його з поняттям “(homing desire)” (“бажання повернення додому”). На думку дослідниці, «повернення “додому” є безперервним процесом, метою якого є здобуття прийняття і поваги. [...] Шлях “додому” розповідає про діаспорний досвід між народами та культурами. Бажання повернутися “додому” [...] – це визнання багатьох культурних цінностей та примирення напруженості між уявними та пережитими кордонами» [2].

Дослідниця наголошує, що для Аделін лейтмотив 葉落歸根 (опале листя повертається до коренів) символізує шлях до формування її транскультурної ідентичності. Він відображає її поневіряння, сумніви, болісне усвідомлення власної цінності та подолання хибних уявлень, які були нав’язані їй у дитинстві. Таке трактування має право на існування, проте можна припустити, що вислів містить і глибші смисли, розкриття яких стане предметом подальшого дослідження на основі безпосередньої роботи з оригінальними текстами автобіографічних творів письменниці китайською та англійською мовами.

Література:

1. Mah A. Y. *Falling Leaves: The True Story of an Unwanted Chinese Daughter*. Penguin Books, 2010. 278 p.
2. Tang F. *Imagining home: literary fantasy in contemporary Chinese diasporic women’s literature: doctoral thesis*. 2018. 236 p. URL: <http://eprints.nottingham.ac.uk/52130/> (accessed: 29.05.2025).
3. 馬嚴君玲. 落葉歸根. 台北市: 時報文化出版企業股份有限公司, 1999. 313頁.
4. 釋道原. 景德傳燈錄: 第卷五. URL: https://cbetaonline.dila.edu.tw/zh/T51n2076_p0238c05 (最后登录: 25.05.2025).